

Stichting RB-Studiekring Gelderland - Overijssel

De coöperatie als alternatieve samenwerkingsvorm?

Roberto van den Heuvel

Iets voor boeren en banken?

Coöperatie herontdekt

?

?

5%

?

3

Internationale structuren

➤ dividendbelasting

4

Wat is een coöperatie?

- 2:53, lid 1 BW
- *'De coöperatie is een bij notariële akte als coöperatie opgerichte vereniging. Zij moet zich blijkens de statuten ten doel stellen in bepaalde stoffelijke behoeften van haar leden te voorzien krachtens overeenkomsten, anders dan van verzekering, met hen gesloten in het bedrijf dat zij te dien einde te hunnen behoefte uitoefent of doet uitoefenen.'*
- Rechtspersoonlijkheid
- Voorziet in stoffelijke (lees: economische) behoeften van haar leden; sluit overeenkomsten met en voor haar leden

5

Soorten coöperaties

- Bedrijfscoöperatie
  - leden drijven ieder voor zich een onderneming
  - coöperatie verzorgt inkoop, verkoop of bepaalde diensten voor leden
  - zowel leden als coöperatie drijven een onderneming
- Eigenarencoöperatie
  - leden drijven geen onderneming
  - coöperatie drijft onderneming
  - leden zijn 'eigenaar' van de onderneming; MKB-coöperatie

6

Soorten coöperaties

- Ondernemerscoöperatie
  - leden drijven ieder voor zich een onderneming
  - coöperatie drijft een onderneming die verlengstuk vormt van ondernemingen van de leden
  - binnen ondernemerscoöperatie werken alle leden zelfstandig samen

7

Voordelen coöperatie

- Het naar buiten treden als één onderneming
- De grote flexibiliteit om afspraken (statutair) vast te leggen
- Géén wettelijke eisen betreffende kapitaal en winstuitkeringen
- Géén aansprakelijkheid jegens derden
- Mogelijkheid aansprakelijkheid jegens coöperatie te beperken of uit te sluiten
- Leden/natuurlijke personen met onderneming: behoud ondernemersfaciliteiten
- Leden/rechtspersonen: deelnemingsvrijstelling

8

Coöperatie ook interessant voor
kleinere
samenwerkingsverbanden?

9

Hoe samenwerking juridisch vorm te geven?

- ✓ vastleggen afspraken omtrent wijze van samenwerken
- ✓ wijze van financiering samenwerking
- ✓ verdeling van de winst

- Keuze voor bepaalde juridische vorm hangt onder meer af van:
  - flexibiliteit inrichting samenwerking
  - aansprakelijkheid jegens derden
  - fiscale aspecten

10

Maatschap

Flexibiliteit

- overeenkomstenrecht van toepassing
- 7A:1655 BW; regelend recht
- géén wettelijke eisen kapitaalbreng
- géén wettelijke eisen omvang winstuitkeringen
- géén notariële akte nodig

Aansprakelijkheid

- maatschap kent geen rechtspersoonlijkheid
- maten ieder voor gelijke delen aansprakelijk
- geen afgezonderd vermogen

11

Maatschap

Fiscale aspecten

- fiscaal transparant: maten worden voor hun winstaandeel in de IB betrokken (wuo)
  - recht op ondernemersfaciliteiten blijft behouden
- bij aangaan maatschap waarbij (subjectieve) onderneming wordt ingebracht: staking en derhalve fiscale afrekening
- HR 28 september 1955, BNB 1955/343: inbreng onderneming is een gedeeltelijke staking
- HR 26 juni 1957, BNB 1957/267: gedeeltelijke staking naar rato van de winstverdeling
- mogelijkheden om fiscale afrekening te voorkomen

12

BV

Flexibiliteit

- flex-BV
- beperkte wettelijke eisen kapitaalbreng
- wettelijke eisen omvang winstuitkeringen
- notariële akte nodig

Aansprakelijkheid

- aansprakelijkheid beperkt tot inbreng kapitaal
- uitzondering: bestuurdersaansprakelijkheid / misbruiksituaties
- aansprakelijkheid contractueel bedwongen

13

BV

Fiscale aspecten

- gemeenschappelijke BV wordt zelfstandig in de Vpb betrokken
- beide houdstervenootschappen kunnen gebruik maken van de deelnemingsvrijstelling
- ab-situatie
- verlies ondernemersfaciliteiten

14

Ideale juridische vorm

- Flexibel
- Géén wettelijke vereisten kapitaalbreng
- Géén wettelijke vereisten omvang winstuitkeringen
- Géén aansprakelijkheid
- Behoud ondernemersfaciliteiten

15

Coöperatie

Flexibiliteit

- > géén wettelijke eisen kapitaalbreng
- > géén wettelijke eisen omvang winstuitkeringen
- > wel notariële akte nodig; rechtspersoonlijkheid

Aansprakelijkheid

- > leden coöperatie zijn niet aansprakelijk voor verbintenissen van de coöperatie
- > leden coöperatie slechts aansprakelijk voor tekort bij ontbinding coöperatie (W.A.)
- > uitzondering: B.A. of U.A.

16

Fiscale aspecten

- > Coöperatie is een zelfstandig lichaam
  - eigen vermogen
  - transacties met niet-leden
  - fiscaal: zelfstandig belastingplichtig?
- > Coöperatie heeft geen eigen winststreven
  - verlengstuk van onderneming van de leden
  - fiscaal: fiscaal transparant?
- > Wettelijke regeling (Vpb)
  - art. 2, lid 1, onderdeel b (subjectieve belastingplicht)
  - art. 9, lid 1, onderdeel g juncto lid 2 (verlengstukwinst)

17

Fiscale aspecten

- > Coöperatie kan over de behaalde winst in aftrek brengen dat gedeelte van de winst dat is toe te rekenen aan de leden; verlengstukwinst
- > Voorwaarden voor aftrek:
  - 1) berekende verlengstukwinst (overeenkomstig art. 9, lid 2) moet worden uitgekeerd
  - 2) uitgekeerde verlengstukwinst moet afkomstig zijn uit over het desbetreffende jaar genoten winst
  - 3) worden uitgekeerd naar rato van de ledenprestaties (niet kapitaalverstrekking)
  - 4) uitgekeerd aan leden/natuurlijke personen

18

Fiscale aspecten

- Anders dan bij de BV kunnen winstuitdelingen aan leden/natuurlijke personen als kosten aftrekbaar zijn
- Aftrekbare winstuitdeling rechtstreeks belast bij leden/natuurlijke personen (box I, II of III)
- Winstuitdeling door coöp aan leden/lichamen **NIET** aftrekbaar
  - bij leden/lichamen deelnemingsvrijstelling van toepassing; géén 5%-eis

---

Fiscale aspecten

- Heffingsgrondslag coöperatie
  - ✓ verzelfstandigde winst (behaald met transacties niet-leden)
  - ✓ verlengstukwinst die niet is uitgekeerd
  - ✓ verlengstukwinst uitgekeerd aan leden/lichamen
- Op welke wijze bestaande ondernemingen in een coöperatie te transformeren?

20

De zzp'er in de inkomstenbelasting

Een zzp'er?

- > Is een freelancer een zzp'er?
- > Een ontslagen bouwvakker die vervolgens door zijn ex-werkgever wordt ingehuurd?
- > Is een zzp'er een ondernemer voor de Wet IB 2001?

- > Fiscale kwalificatie arbeidsrelatie

22

Fiscale kwalificatie arbeidsrelatie

- > Uiteindelijke beoordeling door Belastingdienst vindt plaats bij afhandelen aangifte.

- > Opdrachtgever zzp'er wil echter vooraf zekerheid
  - inhouding en afdracht lb/pvv
  - inhouding en afdracht premies wnv

- > Moderne arbeidsrelaties: zowel kenmerken werknemerschap als ondernemerschap
  - juridische status arbeidsrelatie veelal onduidelijk

23

Zekerheid

- > Tot 1 mei 2016: verklaring arbeidsrelatie (VAR)
  - beoordeling arbeidsrelatie vooraf
  - VAR-wuo en VAR-dga vrijwaren opdrachtgever
  - bij achteraf gebleken onjuiste VAR kan Belastingdienst niet handhaven bij opdrachtgever
  - schijnzekerheid
  - veel misbruik

- > Schijnzekerheid schadelijk voor overheidsfinanciën: oplossing Wet DBA?

24

Wet DBA

- Gedeelde verantwoordelijkheid opdrachtgever en zzp'er
- Opdrachtgevers en zzp'ers moeten kunnen worden aangesproken op hun handelen (vormgeving arbeidsrelatie); hebben daar immers zelf invloed op gehad
- Uitgangspunt Wet DBA is dat getoetst wordt of de arbeidsrelatie tussen zzp'er en opdrachtgever al dan niet als dienstbetrekking moet worden gekwalificeerd
  - het gaat er dus niet om of de zzp'er ondernemer voor de IB is en/of dat de opdrachtgever ondernemer is
  - let op: feitelijke arbeidsrelatie dient overeen te komen met hetgeen tussen opdrachtgever en zzp'er schriftelijk is overeengekomen

25

Hoe te toetsen?

- 1) Beoordeling persoonlijke verplichting tot het verrichten van arbeid
- 2) Beoordeling verplichting tot betaling van loon
- 3) Beoordeling aanwezigheid gezagsverhouding
- 4) Beoordeling aanwezigheid fictieve dienstbetrekking of bijzondere regeling

26

Indicaties bestaan gezagsverhouding

- zzp'er krijgt doorbetaald wanneer hij niet werkt (ziekte of vakantie)
- zzp'er is verplicht een bepaald (minimum) aantal uren te werken
- beloning van zzp'er wordt gebaseerd op de CAO- schalen
- opdrachtgever stelt zzp'er bedrijfskleding ter beschikking
- binnen het bedrijf van de opdrachtgever worden gelijksoortige werkzaamheden met name op basis van een arbeidsovereenkomst verricht
- zzp'er draagt niet de eindverantwoordelijkheid voor zijn werk
- zzp'er ontvangt een vaste onkostenvergoeding
- zzp'er ontvangt een periodieke betaling van het honorarium, in plaats van een prijsafpraak per opdracht

27

Verkrijgen zekerheid

- > Werken met door de Belastingdienst opgestelde modelovereenkomsten:
  - geen verplichting tot persoonlijke arbeid
  - geen werkgeversgezag
- > Niet verplicht
- > Voor situaties bij twijfel over aard arbeidsrelatie
- > Basisbepalingen (geel gearceerd) moeten deel uitmaken van elke overeenkomst

28

Overeenkomst voorleggen

- > Door opdrachtgever en zzp'er opgestelde overeenkomst kan ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Belastingdienst
- > Beoordeling richt zich met name op:
  - niet te veel gezag door opdrachtgever
  - vrije vervangbaarheid zzp'er
- > Let op: modelovereenkomsten en goedgekeurde overeenkomsten moet feitelijk worden nageleefd

29

Naleven overeenkomst

- > Voorwaardelijke vrijwaring voor opdrachtgever
- > Opdrachtgever wordt aansprakelijk gesteld, indien achteraf blijkt dat:
  - a) niet conform modelovk is gewerkt, én
  - b) sprake is van een dienstbetrekking
- > Opdrachtgever dient controlemechanisme toe te passen en vast te leggen
- > Verhaal lb/pvv, premie wnv en boete op zzp'er?
  - alleen lb/pvv
  - werkgeversdeel premie wnv niet
  - opgelegde boete niet

30

Intermediair inschakelen?

- Kan risico naheffing worden voorkomen doordat opdrachtgever een intermediair inschakelt?
- Onderscheid 'bemiddelingsovereenkomst' en 'tussenovereenkomst'
- Bemiddelingsovereenkomst: na bemiddeling door intermediair komt overeenkomst tot stand tussen opdrachtgever en zzp'er
- Tussenovereenkomst: zzp'er werkt via een intermediair voor opdrachtgever
  - beoordeling overeenkomst tussen zzp'er en intermediair
  - oplossing: samenwerkingsverband zzp'ers?

31

Attentiepunten

- Wordt aan voorwaarden dienstbetrekking niet voldaan? → wellicht fictieve dienstbetrekking
  - in de regel toetst de Belastingdienst uitsluitend of het een echte arbeidsovereenkomst is
  - gelijkgestelden en thuiswerkers
  - contractueel buiten toepassing verklaren
- Werkzaamheden mogen niet afwijken van modelovereenkomst
  - feitelijke gezagsverhouding

32
